

Subsidie als bron van slim bezuinigen

DE VRIES JURISTEN

13 oktober 2011

public
finance
2011

De slimme schuldbezuiniger

ALERE
CHRIJNEN

Inhoud workshop

- Introductie
- Presentatie:
 1. Juridisch kader
 2. Subsidie en bezuinigen: stappenplan
 3. Bezuinigingsinstrumenten
 4. Overige jurisprudentie
- Stellingen

1. Juridisch kader subsidies

Subsidietitel Algemene wet bestuursrecht

Titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)

➤ *Definitie*

- aanspraak financiële middelen
- verstrekt door bestuursorgaan (b.v. minister, college, gs)
- t.b.v. bepaalde activiteiten aanvrager (b.v. sport)
- geen betaling voor goederen of diensten

➤ *Subsidieverstreking heeft in beginsel een wettelijke grondslag*

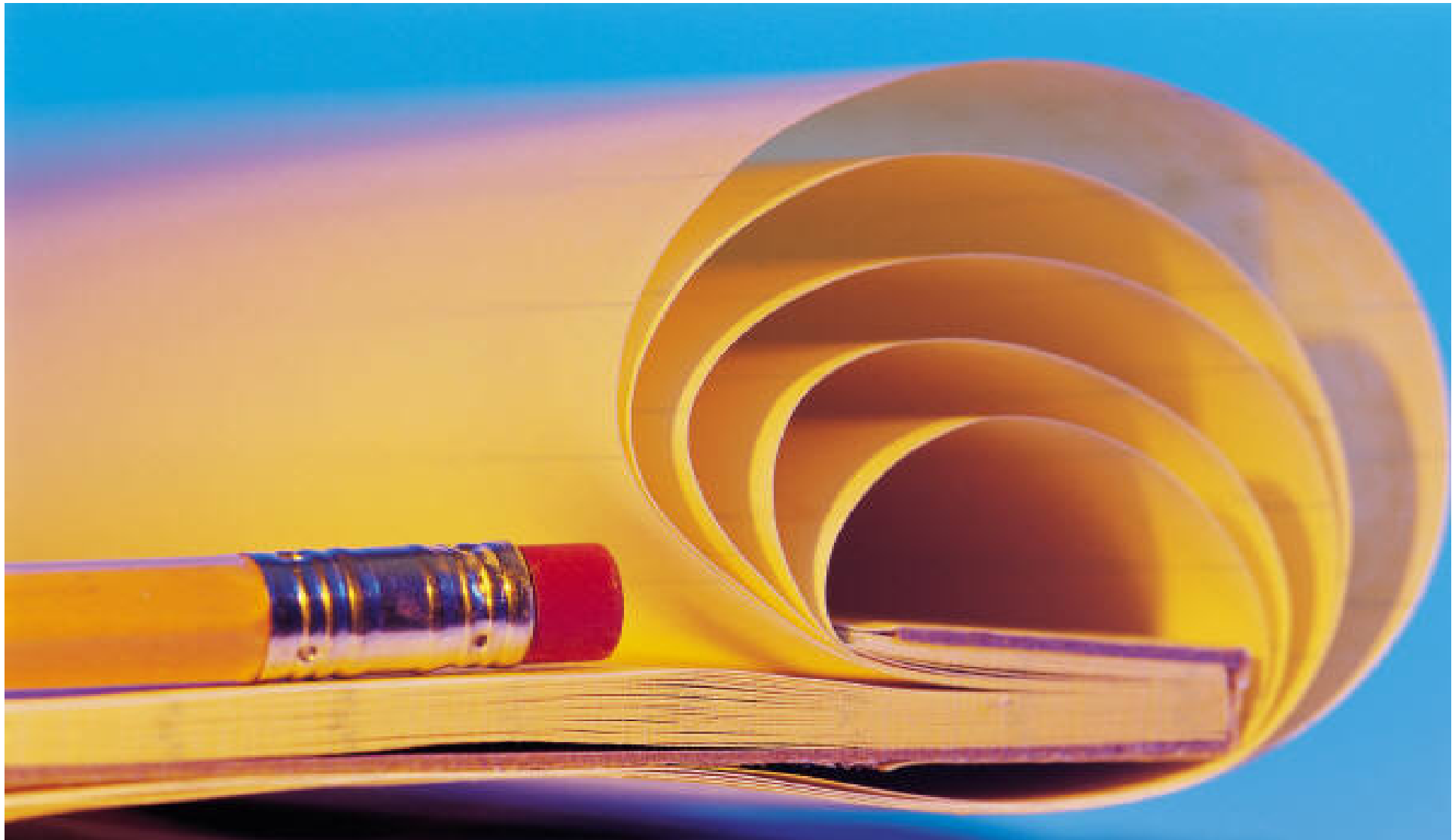
- wettelijk voorschrift, b.v.
 - een wet,
 - een gemeentelijke of provinciale subsidieverordening

➤ *Uitzonderingen op vereiste wettelijke grondslag: 'buitenwettelijke' subsidies*

- begrotingspost
- incidentele subsidies

Subsidie: van aanvraag tot vaststelling

- Aanvraag subsidieverlening
- Beschikking subsidieverlening (met eventueel uitvoeringsovereenkomst)
mogelijkheid van bezwaar tegen subsidiebesluit
- Betaling
(eventueel monitoring, tussentijdse verantwoording)
- Aanvraag subsidievaststelling (verantwoording)
- Beschikking subsidievaststelling
lagere vaststelling mogelijk (limitatieve gronden in Awb)
mogelijkheid van bezwaar tegen besluit subsidievaststelling

2. Subsidie en bezuinigen: stappenplan

Stappenplan

- Inventarisatie subsidies per beleidsterrein, b.v.
 - beleidsdoelstellingen
 - activiteiten
 - subsidiebedragen
 - aard subsidies (incidenteel, langdurig etc.)
 - vloeit voort uit wettelijke taak (autonomie of medebewind?)
- Beleidskeuze maken: kaasschaaf, subsidiabele kosten schrappen of prioriteren?
- B.v.: beoordeling subsidies op hun bijdrage aan beleidsdoelstellingen (collegeprogramma)

Stappenplan

- Herijking subsidies aan de hand van beleidsprioriteiten / doelstellingen (en autonome of medebewindstaak?)

O.a.: vaststellen van rangorde gesubsidieerde activiteiten

levert leidraad op hoofdlijnen op voor gedeeltelijke / gehele weigering subsidies nieuw tijdvak

- Informeren instellingen d.m.v. algemene brief
- Globale inventarisatie gevolgen en kosten (frictiekosten) bezuinigingen voor de instellingen

Stappenplan

- Vaststelling beleid en aangepaste regelgeving
- Overleg instellingen
- Versturen beschikking met aankondiging gevolgen / frictiekosten etc.
(bezwaar mogelijk)
Redelijke termijn gaat lopen
- Versturen daadwerkelijke subsidiebesluit
- Toets rechter: algemene beginselen van behoorlijk bestuur
(zorgvuldigheid, redelijkheid, gelijkheid, evenredigheid, motivering)

3. Bezuinigingsinstrumenten

- Subsidieplafond
- Begrotingsvoorbehoud
- (Gedeeltelijke) weigering subsidie nieuw tijdvak
- Verplichtingen subsidieontvanger
- Deregulering

Subsidieplafond

- Definitie in 4:22 Awb
- Voorkomt 'open einderegeling'
- Overschrijding plafond is weigeringsgrond
- Bedrag in begrotingspost niet voldoende
- Subsidieplafond in subsidieregeling zelf
- Tussentijdse verlaging mogelijk (voor nieuwe aanvragen)
- Bekendmaking plafond voor subsidietijdvak

Begrotingsvoorbehoud

- 4:34 Awb
- Toepassing bij subsidieverlening indien:
 - nog geen vastgestelde begroting
- Voorbehoud vermelden in subsidiebeschikking:
- Inroepen (beschikking) binnen 4 weken na vaststellen begroting

(Gedeeltelijk) weigeren van subsidie voor nieuw tijdvak

- Subsidie **< 3 jaar**
kan geen gerechtvaardigd vertrouwen opleveren op voortzetting subsidiëring
- Subsidie **> 3 jaar**:
4:51 Awb: Redelijke termijn in acht nemen indien:
 1. subsidierelatie van 3 jaar of langer voor dezelfde of in hoofdzaak dezelfde voortdurende activiteiten
 2. er sprake is van veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten die zich verzetten tegen (ongewijzigde) voortzetting, b.v. beleidswijzigingen

Redelijke termijn gaat lopen vanaf moment aankondiging (gedeeltelijke weigering) en eindigt bij daadwerkelijke weigeringsbeschikking

(Gedeeltelijk) weigeren subsidie nieuw tijdvak

- Doel redelijke termijn: voorbereiding nieuwe situatie
- Wat is een redelijke termijn?
 - casuïstisch / jurisprudentie
 - afhankelijk van:
 1. de mate waarin de subsidieontvanger afhankelijk is van de subsidie
 2. de omvang en duur verplichtingen van de subsidieontvanger (personeel / contracten / wachtgeldverplichtingen etc.)
 3. de schadevergoeding die het bestuursorgaan (onverplicht) biedt, bijvoorbeeld door een afbouwperiode te hanteren zonder de verplichting de activiteiten uit te voeren

Verplichtingen subsidieontvanger

Niet doelgebonden verplichtingen (4:39 Awb):

➤ waarborgen !

- enig verband met gesubsidieerde activiteit
- verplichtingen neergelegd in regelgeving

➤ voorbeelden:

- instelling moet stageplaatsen ter beschikking stellen i.h.k. van werkervaringsprojecten
- verrichten activiteiten op milieuvriendelijke wijze
- (vergaande) samenwerking met gelijksoortige instellingen

Deregulering als bezuinigingsinstrument

Workshop 'Subsidie als bron van slim bezuinigen'
13 oktober 2011 6e Jaarcongres Public Finance

Deregulering

Vermindering bestuurlijke en administratieve lasten

➤ Voorbeeld:

uitgangspunten Rijksbrede subsidiekader hanteren:

- proportionaliteit verantwoording
- focus op prestaties en hoofdlijnen
(i.p.v. op basis werkelijke kosten)
- werken vanuit vertrouwen / niet vanuit wantrouwen

Deregulering

Voorbeeld praktische uitwerking: arrangementen verantwoording (model VNG)

3 arrangementen	Gemeenten	Rijk	
1e arrangement	< € 5.000	< € 25.000	geen verantwoording seisen
2e arrangement	€ 5.000 – € 50.000	€ 25.000 – € 125.000	alleen eindverslag, geen tussenrapportage
3e arrangement	> € 50.000	> € 125.000	inhoudelijk eindverslag en accountants-verklaring

4. Overige jurisprudentie

Stellingen

1. *‘ We snappen dat er bezuinigd moet worden, maar willen dit gefundeerd benaderen. Samenspraak met de ontvangers van subsidie moet eerst plaatsvinden, je kunt niet zomaar bezuinigingen doorvoeren zonder dat je weet wat dit betekent voor de verschillende ontvangers.’*

2. *‘Wij ondersteunen het uitgangspunt in het coalitieakkoord waarin uitgegaan wordt van ‘gelijke monniken gelijke kappen’ met betrekking tot de bezuiniging op deze subsidies.’*

Meningen van enkele fracties tijdens debatten in raadsvergadering van een middelgrote gemeente

Stellingen

‘Bundeling van krachten van patiënten- en gehandicaptenorganisaties is noodzakelijk.

‘Professionelere organisaties van een voldoende grote omvang kunnen met minder, maar doelgerichtere subsidies, blijven opkomen voor hun leden.’

25 mei 2011 Minister Edith Schippers en staatssecretaris Marlies Veldhuijzen van Zanten (VWS) in een brief aan de Tweede

Stellingen

‘Gemeenten geven tientallen miljoenen euro's uit aan subsidies.

Uit onderzoek blijkt dat bij 95% van de onderzochte gemeenten onbekend is of hun beleid doeltreffend is. In 70% van de gevallen stellen ambtenaren vooraf geen duidelijke eisen. En bij 90% wordt ook achteraf niet gecontroleerd of de subsidie heeft gewerkt.’

Onderzoeksbureau Jacques Necker analyseerde de conclusies van 40 onderzoeken naar subsidiebeleid in opdracht van RTL Nieuws

Stellingen

‘Vanuit politiek oogpunt en vanuit verantwoording moeten rekenkamers meer capaciteit krijgen en er moet meer onafhankelijk toezicht komen.’

Hoogleraar openbare financiën Harry Verbon